Nº. 13. Aº. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zondag 20 Januarij.

Duitschland sedert 1830.

(*Vervolg van nº. 9.*)

Nu wij het geheel dier maatregelen kennen, willen wij de tegenkantingen, welke zij wekten, hoofdzakelijk in het geheugen herroepen, en de redenen nagaan waarom zij onvermogend blijven moesten.

Na de democratische en revolutionaire beweging van het laatst van 1830 en begin van 1832, ontwaart men eene constitutionele beweging, omtrent welke min of meer de algemeene meening besluiteloos scheen, om reden van die gelijktijdigheid zelve. Een zeer kort verslag dier parlementaire crisis zal voldoende wezen om te doen bemerken hoeveel vonken van staatkundig leven er in Duitschland aanwezig zijn.

Voor de uitvaardiging der Frankforter besluiten was Beijeren het tooneel geweest van eenen grooten politieken kamp, waarin het als het ware zijne krachten had uitgeput. De intrekking der censuur-ordonnanciën, de aftreding van den heer VON SCHENCK, die dezelve mede onderteekend had, uit het ministerie, waren eene schitterende maar laatste hulde aan de constitutionele beginselen. De levendige discussie der wet op de pers, de langdurige botsing tusschen de twee kamers, de vergelijken waartoe men zich van beider zijde verstaan moest, getuigden eveneens én van de vrijzinnige strekking, én van de gematigdheid der opinie, die het mecanismus van den constitutionelen regeringsvorm als iets ernstigs scheen te beschouwen en op te nemen.

Misschien zal het eenige verwondering baren, dat de besluiten van den bondsdag, na vrij lange vertraging door de Beijersche regering afgekondigd, in de statenvergadering niet die hevige discussiën verwekten, waarvan, in 1832 en 1833, andere Duitsche tribunes weergalmden. Het is zeker, inderdaad, dat Beijeren het punt was waar de tegenstand het levendigst scheen te moeten wezen; en waar dezelve het spoedigst overkomen werd. Men moet echter in aanmerking nemen, dat die afkondiging geschiedde »behoudens alle regten, door de grondwet gewaarborgd." Voegen wij hierbij, dat later, betrekkelijk de arbitrale regtbank, welke in 1834 opgerigt werd, het gouvernement van koning LODEWIJK de grootste zorg aanwendde om het zóó te verklaren, dat de uitspraak over de geschillen tusschen de vorsten en de vertegenwoordigende vergaderingen nooit aan de arbitrale autoriteit zou kunnen worden opgedragen, dan met toestemming der twee partijen; eene zeer constitutionele uitlegging, voorzeker, maar die het gewrocht van den bondsdag schier nul en van geener waarde maken zou.

Zoodanige uitleggingen, min of meer schijnbaar, min of meer opregt, zijn evenwel belangrijk uit twee verschillende oogpunten: zij bewijzen vooreerst den weerzin der vorsten, om zich, zonder voorbehoud van het regt van protest, te onderwerpen aan de uitspraken van een vreemd gezag, waartegen hen de majesteit der kroon niet meer beschermt; vervolgens, en dit wel inzonderheid, de noodwendigheid om de opinie te bevredigen, door de constitutionele waarborgen als onbedreigd voor te stellen.

In Wurtemberg nam de oppositie eene krachtiger en dreigender houding aan.

Op het voorstel van een harer leden (1), verklaarde de kamer van afgevaardigden de Frankforter besluiten strijdig met de onafhankelijkheid der Duitsche staten, en met de regten, aan Wurtemberg door zijne grondwet gewaarborgd. Zij drong er nadrukkelijk op aan, dat de koning de toestemming, die hij er door het orgaan van zijnen minister bij den bondsdag aan had gegeven, in eenen constitutionelen zin uitleggen zou. De Wurtembergsche regering, die een zoodanig voorstel, hetwelk haar in eene zeer netelige stelling tegenover de bondsvereeniging zou hebben geplaatst, niet aannemen kon, besloot de kamer te ontbinden. Maar te vergeefs wendde zij alles aan, om de gemoederen gerust te stellen en de algemeene opinie te bevredigen; te vergeefs bezigde het ministerie, aanvankelijk, ten einde de toetreding des konings tot de Frankforter besluiten te verklaren, woorden, die onloochenbaar moed of opregtheid misten (2); alles was toenmaals vruchteloos in Wurtemberg. De kiezers benoemden eene niet minder energische kamer, welke begon met een voorstel om de censuur af te schaffen, hetwelk, niettegenstaande de pogingen van het gouvernement, aangenomen werd met nog grooter meerderheid dan een der vorige. Elders dan in Wurtemberg zou zulk een geschil door eene revolutie beslecht zijn; maar de Duitschers begrijpen dat zoodanige uitslag gevaarlijk is, en daarbij vorderen zij, als voorzigtige lieden, alvorens die te beginnen, de zekerheid bezeten van ze te kunnen eindigen. En dan verwondere men zich, dat Wurtemberg geene revolutie waagde, alleen, tegenover eene gewapende tusschenkomst van Pruissen en Oostenrijk!

In het groothertogdom Baden hadden de vrijzinnige denkbeelden, aanvankelijk begunstigd door de zamenstemming van den groothertog en de standen, aanzienlijke overwinningen behaald. De afgeschafte censuur werd vervangen door de onbeperkte vrijheid van drukpers. De Frankforter besluiten kwamen eene zege vernietigen, welke dat gedeelte van Rijn-Duitschland met luide toejuichingen had begroet. De intrekkingen van bladen, de vervolgingen tegen aangeduide schrijvers, kortom al de vorderingen van den bondsdag moesten des te strenger ten uitvoer gelegd worden door de Badensche regering, omdat zij minder vertrouwen inboezemde, en het groothertogdom het voorwerp was van meer regtstreeksch toezigt.

Te vergeefs werd er door de kamer van afgevaardigden met kracht geprotesteerd; te vergeefs verklaarde zij zich in een eerbiedig adres, »de tolk der innige ongerustheid van een getrouw volk, hetwelk, aan de wettigheid gehecht, vreemd gebleven was aan alle onwettige middelen en pogingen." Zulke woorden moesten noodwendig zonder gevolg blijven, want de ondergeschiktheid van den zwakke aan den sterke is eene waarheid in de 19de eeuw, gelijk in iedere andere. Ook meende de groothertog LEOPOLD te kunnen volstaan met het antwoord, dat »de besluiten van den bondsdag nimmer de strekking hadden, welke men hun toeschreef, en dat hunne bondgenootschappelijke uitvoering volstrekt niet in strijd zijn zou met zijne verpligtingen als constitutionelen vorst."

De heer VON ITZSTEIN drong aan op de benoeming van eene commissie, ten einde die maatregelen voor te stellen, welke het gewigt der omstandigheden vorderen mogt. Dit voorstel behelsde ingewikkeld de bevoegdheid der kamer om het besluit te wijzigen, hetwelk de groothertog als lid der bondsvereeniging had genomen; dit was eene verhouding, die de bondsdag nooit zou hebben aangenomen, gesteld al dat de groothertog zelf er in berust had. De regering bragt der kamer, niet zonder moeite, het zwaarwigtige des voorstels onder het oog; en men kwam tot een vergelijk, waarin de regelen der voorzigtigheid zoo veel mogelijk met het behoud der beginselen werden overeengebragt. Hiermede eindigde, na lange debatten, de kamp; een der levendigste, welke het constitutionele Duitschland bezig hield.

Maar het was vooral in de *beide Hessen*, dat de tegenstand zich met eene geestdrift, en, wat nog opmerkelijker is, met eene volharding deed kennen, die, op de uitkomst na, niet onderdeden voor de eenstemmige uitbarsting der vrijzinnige meening in Frankrijk, tijdens de laatste jaren der restauratie. Te Darmstadt zoo wel als te Cassel werden de kamers tweemaal ontbonden, en tweemaal *in massa* herkozen met stellige mandaten, in weerwil der ijverigste bemoeijingen der overheid met de verkiezingen; een minister (3) wordt beschuldigbaar verklaard, het budget geweigerd, de vrijzinnigste wetten worden gestemd, in weerwil des bestuurs en tegen hetzelve, — voorboden van eenen storm, indien het den storm geoorloofd ware geweest los te barsten!

(*Vervolg hierna*).

RUSLAND.

Volgens geloofwaardige berigten is er in Rusland nog geene spraak van troepenbewegingen, die oorlog zouden kunnen doen onderstellen. Aan het winterpaleis, welks opbouw reeds zeer gevorderd is, werken dagelijks 12,000 arbeiders. De geruchten omtrent eenen opstand in Georgië en Lesghistan zijn ongegrond. (*Allg. Zeit.*)

DUITSCHLAND.

Frankfort, 15 *jan.* De tijding van het oprukken der Hollandsche troepen naar de Belgische grenzen heeft op onze beurs slechts aanvankelijk invloed gehad. Zoodra er uit Holland geruststellende berigten ontvangen

(1) De heer PFIZER, 13 februarij 1833.

(2) »Terwijl wij deze besluiten ter algemeene kennis brengen, en om de verkeerde uitleggingen, welke er omtrent hunne beteekenis worden verspreid, tegen te gaan, verklaren wij, namens Z. M. den koning, dat men geenszins beoogt de constitutie des lands te bedreigen, en dat zoodanig doel niet kan hebben bestaan, vermits de Weener slotacte uitdrukkelijk bepaalt, dat de staatsregelingen, die een erkend aanzijn hebben, niet anders dan op constitutionelen weg kunnen worden gewijzigd. Er is dus volstrekt geene reden om te vreezen, dat er van de besluiten des bondsdags eenig gebruik zou kunnen worden gemaakt, niet overeenkomstig met de grondwet; de regering zal integendeel voortgaan, gelijk zij tot nog toe deed, de grondwet met onkreukbare trouw te handhaven, in al hare bepalingen, bijzonder betreffen het regt der staten om mede te werken tot de wetgeving en de daarstelling der belastingen, hetzij elk ander regt aan de Wurtembergers verzekerd." (Ministeriële verklaring, 28 julij 1832).

(3) De heer HASSENPFLUG, minister van binnenlandsche zaken van Hessen-Cassel.

werden en de Amsterdamsche beurs ook geene daling aanduidde, is men hier ook weder volkomen gerust geworden. Het is overigens duidelijk, dat het even weinig in het belang van Holland als van België zijn kan de offensive te nemen, en dat Holland slechts door de toenemende krijgstoebereidselen in België genoodzaakt werd eenige maatregelen te nemen. (*Köln. Z.*)

— Aan de Duitsche academiën schijnen de duellen weder toe te nemen. De laatste bladen gewagen van onderscheidene, waarvan sommige doodelijk waren.

PRUISSEN.

Coblenz, 15 *jan.* Een hevige storm uit het noord-westen, die hier den laatsten nacht woedde, is helaas niet zonder ongelukken afgeloopen. Een schip en een schuitje, beide met kolen geladen, zijn nabij de Moezelbrug gezonken. Dezen morgen werd een paard, hetwelk gezegd wordt te behooren aan eenen houtkooper, die gisteren van hier naar zijne woonplaats vertrok, uit de Moezel gehaald. Het was gezadeld en in een der pistooltasschen vond men eenen zak met geld. (*R. u. M. Z.*)

Berlijn, 14 *jan.* Het *politische Wochenblatt* drijft den spot met de Belgische grootspraak, waarmede men buiten 's lands eenig effect denkt te maken. » Wij gelooven gaarne, — zegt het — dat de Belgische troepen beter geworden zijn, dan zij zich in 1830 toonden; daartoe behoort waarlijk bijzonder weinig. Maar snoeverijen gelijk daar thans aan de orde van den dag zijn, zouden ook een nooit overwonnen legers slecht staan; als men evenwel nog eene rekening te vereffenen heeft, gelijk de Belgen, dan wordt bescheidenheid een volstrekte pligt, en het tegendeel daarvan vermeerdert de minachting."

PARTICULIERE CORRESPONDENTIE. *Berlijn*, 14 *jan.* » Hoe meer wij het tijdstip naderen, hetwelk, naar men zegt, door de conferencie tot de tenuitvoer-brenging van het traktaat der 24 artikelen bestemd is, des te waarschijnlijker wordt het voor den opmerksamen beschouwer, dat alles vreedzaam zal afloopen. De Fransche regering moet reeds lang aan de onze de verzekering hebben gegeven, dat zij alles zal aanwenden om het uitbarsten van eenen oorlog te verhoeden. Aan deze verzekering hecht men dezerzijds zulk een onbepaald geloof, dat de luidruchtige krijgstoerustingen in België niet de minste wederkeerige beweging van de Duitsche zijde hebben kunnen uitlokken. Nogtans blijft het beklagenswaardig, dat zelfs de bevredigendste afloop geenen toestand kan aanbrengen, welke eene duurzame rust zou kunnen waarborgen; want de diplomaten kunnen het niet ontveinzen dat een groot gedeelte der Limburgers en Luxemburgers nooit loyale Hollandsche en Nassausche onderdanen zullen zijn, en het staat te vreezen dat er zich nieuwe knoopen zullen vormen, zoodra de tegenwoordige losgemaakt is."

ENGELAND.

Londen, 16 *jan.* Gisteren heeft er een kabinetsraad plaats gehad, welke twee uren geduurd heeft. — Daarna hebben de Russische en Fransche, mitsgaders de Pruissische en Oostenrijksche gezanten bijeenkomsten gehouden.

— Welligt is in lang geene vergadering van het parlement met zoo veel belangstelling te gemoet gezien als de tegenwoordige. Eensdeels het gewigt der buitenlandsche nog hangende vraagpunten, onze houding omtrent Rusland en Frankrijk, de ... vriendschap voor Oostenrijk, de kwalijk verborgen spijt over de bemagtiging van Vera-Cruz door de Franschen, de ondersteuning van een deel dezer van de Belgen; dit zijn reeds voldoende redenen om gewigtige verhandelingen van het parlement te verwachten. Aan den anderen kant de binnenlandsche aangelegenheden, inzonderheid de Iersche vraagpunten maar bovenal de zaak der koornwetten. Het laat zich vermoeden, dat de aandrang der verzoekschriften en andere pogingen daaromtrent zoo sterk zal zijn, dat op nieuw een voorstel tot afschaffing van de korenwetten zal worden gedaan. Naar de tegenwoordige zamenstelling van de vertegenwoordiging laat zich de aanneming daarvan wel niet verwachten, doch de ministers zullen zich, gelijk hun avondblad thans reeds verklaart, niet geregtigd vinden, om tegen den stroom in dezen op te zetten; zij zullen tot eene ontbinding van het parlement overgaan, ten einde het volk omtrent deze zaak te raadplegen.

» Het huis der lords (zegt de *Courier*) zal deswege nimmer toegeven, tenzij er eene veel krachtiger houding worde aangenomen, dan van het tegenwoordige lagerhuis kan worden te gemoet gezien.

— Het gerucht, dat H. M. de koningin met eenen prins van Coburg in den echt zal treden, begint zich weder te verlevendigen; gisteren avond werd het in Crockfords club, waar velen komen, die het wel kunnen weten, voor zeker verhaald en niet tegen gesproken.

— De *Morning Chronicle* klaagt, dat Frankrijk, de quadruple-alliantie verzakende, door Spanje aan zijn lot over te laten, door Ancona te ontruimen, door *les braves Belges* af te vallen, en door Algiers, tegen zijne belofte, te houden, de handhaving en verspreiding van liberale beginselen, welke het voorname oogmerk van dat viervondig verbond waren, tevens verzaakt.

FRANKRIJK.

Parijs, 17 *jan.* ... der 's rijks inkomsten, hebben deze in het vorig jaar 1,150,185,000 francs bedragen, zijnde 35,672,000 francs meer dan in 1836, en 19,890,000 francs meer dan in 1837.

— In de zitting van gisteren is de paragraaf, betrekkelijk Zwitserland, met 221 stemmen tegen 208, verworpen, en heeft het ministerie alzoo op nieuw eene overwinning behaald.

In de zitting van heden is de Spaansche kwestie ter sprake gekomen, en heeft daaromtrent slechts de maarschalk *Clausel* het woord gevoerd. Deze afgevaardigde beklaagde zich over de zwakke ondersteuning, welke het ministerie aan de regering van de koningin-regentes van Spanje verleent, en heeft ook op krachtiger maatregelen aangedrongen.

Deze zitting heeft echter niets belangrijks opgeleverd, ... betreffende Spanje, is, met eene overgroote meerderheid, aangenomen. Zelfs de ministers hebben zich voor dezelve verklaard.

Vervolgens zijn de paragraven, ten aanzien van Polen en Mexico, zonder eenige woordenwisseling, aangenomen.

Omtrent de laatste zinsnede van het ontwerp is door de heeren *Parant* en *Dessauret* het volgende amendement voorgesteld:

» Wij zijn er van overtuigd, sire, dat het innige verband der binnen de constitutionele grenzen beperkte staatsmagten alleen de zekerheid des lands kan bevestigen. Ook beijvert zich de kamer der afgevaardigden om u hare loyale medewerking te verzekeren."

» Wij stellen vertrouwen, sire, in de kracht onzer instellingen; zij verzekeren onze regten en de uwe; de constitutionele monarchie waarborgt te gelijk de vrijheid en die vastheid, welke de grootheid der staten uitmaakt."

— Men leest in den *Constitutionel* de 16: het volgende; Men verzekert, dat de Fransche ambassadeur te Londen gisteren de besluiten van de conferencie heeft moeten mede teekenen, en dat dezelve onmiddellijk aan het Belgische gouvernement zullen worden beteekend.

Bayonne, 13 *jan.* Het leger van *Espartero* heeft Logrono verlaten, en eene krijgsbeweging door la Reyo, in de rigting van Villarnego, gemaakt.

De heeren *Fector* en *Brotwick* hebben Azpoitia verlaten en zich naar Napels begeven, vergezeld van den kolonel *Alvarez van Toledo*; zij zullen den 11den naar Durango vertrekken, na vooraf bij den generaal *Maroto* een bezoek te hebben afgelegd.

BELGIE.

Brussel, 16 *jan.* Omtrent de bewegingingen onder de troepen wordt uit Hechtel, in het Limburgsche, van den 14den geschreven, dat het hoofdkwartier van den generaal *Magnan* sedert twee dagen, in het kamp van Beverloo gevestigd was; alwaar nog eenige kavallerie gemaakt werd. Volgens dezelfde berigten zou de tweede divisie, onder den generaal *Daine* hals, eene beweging naar de Kempen maken. Voorts leest men in dit zelfde berigt: » Nutteloos zou het zijn te zeggen, dat de grootste voorzorgen genomen, en door ons leger, dat in de Kempen staat, in acht genomen worden. Ieder oogenblik worden er sterke patrouilles ter versterking naar de Hollandsche grenzen gezonden. Korfom ons gouvernement heeft alle krijgsmaatregelen genomen."

— Ongeveer honderd van onze jongelieden oefenen zich in den wapenhandel, om zich op het eerste gevaar naar het Limburgsche of het Luxemburgsche te begeven. Dit getal bewijst niet, dat de geestdrift, om te wapen te snellen, zoo heel groot is, gelijk de patriottische bladen verzekerd hebben.

— Bij een besluit van den Belgischen oorlogsminister is de majoor der genie, *Cambier*, tot kommandant der speciale school voor de genie benoemd.

Brussel, 17 *jan.* De kamer der vertegenwoordigers heeft zich gisteren slechts met aangelegenheden van huishoudelijk belang bezig gehouden; de zitting is op overmorgen geadjourneerd.

— Naar men verneemt, heeft de bezetting van Mechelen bevel ontvangen, om onmiddellijk naar de grenzen te vertrekken. De infanterie zal over den ijzeren spoorweg vervoerd worden.

NEDERLANDEN.

Helder, 17 *jan.* Gisteren is 's rijks marine door eene gevoelige ramp getroffen. Omstreeks negen en een half ure des avonds, openbaarde zich brand op Zr. Ms. schip *Diana*, hetwelk, onlangs uit Oostindie teruggekeerd, in het drooge dok was opgelegd, en dien eigen dag was onderzocht en, zoo wij wel onderrigt zijn, goedgekeurd om den lande weder dienstbaar te zijn. Uit eene vuurzee golfden de vlammen opwaarts, en omslingerden masten en want. Ontzettend was de vertooning van dit vuurgevaarte, hetwelk elke poging tot blusschen als weerstand bespotte. Den ganschen nacht woedden de vlammen voort. Het schip is tot op het water afgebrand. De oorzaak van dit onheil weet men niet. Persoonlijke ongelukken zijn er niet te betreuren.

Arnhem, 19 *jan.* De *Revue des deux Mondes*, van den 15den dezer, besluit haar staatkundig overzigt met de volgende woorden: » De stemopneming omtrent de paragraaf betrekkelijk Ancona, toont dat de kamer geweigerd heeft de politiek der oppositie aan te nemen, namelijk het miskennen der traktaten. Deze stemming is van het grootste belang. Het herstelt onvoorzigtige geschriften, gevaarlijke woorden, en behoudt aan Frankrijk den rang dien het in de achting van Europa verwierf, sinds de revolutie van 1830. Dank zij dit votum, blijft Frankrijk, steeds krachtig, opregt en trouw aan zijne verbindtenissen. Door zich te vereenigen ter zoo danige handhaving der staatkunde van 13 maart, hebben de kamer en het ministerie gelijkelijk aanspraak op de dankbaarheid des lands verworven."

Mengelwerk.

De smarten van een' geregeld' man.

(*Slot van n°. 9.*)

De zondag komt; de lucht is helder; de burgerij, die zich van haren arbeid uitrust, gaat wandelen; overal vrolijke beweging; koetsen, tilbury's hollen langs straat. Muis alleen staat langzaam op; ... gaan; hij is ... het zonnige ... schaduwzijde.

Het is warm; muis neemt ..., haast zorgelijk de schaduwzijde, gaat door de Vlamingerstraat, door de Wagenstraten, en reeds bestoven, reeds bezweet, trekt hij zijn horologie; de tijd nadert, het wordt laat. Muis is zeer bang van niet op het uur te komen; gelukkig evenwel staat er nog eene snor, zij wacht, zij gaat vertrekken. Mijnheer muis klimt er in en krijgt de plegtige verzekering van den koetsier, dat men binnen drie minuten afrijden zal. Bedriegelijke hoop. Te vergeefs heeft een' besluit der regering den tijd bepaald, hoe lang men de reizigers mag laten wachten. In al de landen der wereld is de reiziger slagtoffer. Een kwartier gaat voorbij, niets beweegt zich. Muis ziet voor de zesde maal op zijn horologie.

» Koetsier rijdt gij af, of niet?"

De toorn begint zich zijner te bemagtigen, zijn hoofd en ligchaam hingen uit het portier.

— » Terstond, mijnheer;" antwoordde de koetsier, de handen in de zakken, en met het minst mogelijk voorkomen van gehaastheid. Er verloopen vijf minuten; de koetsier bestijgt langzaam den bok, neuriet een deuntje, trekt zijne handschoenen aan, kijkt overal rond, noodigt de voetgangers in, en laat zijne paarden nog vijf nieuwe minuten uitblazen.

» Koetsier, indien gij niet dadelijk afrijdt, stijg ik uit!" schreeuwde MUIS.

Anders schreeuwde MUIS nooit; maar hij was woedend dat het uur verliep en hij niet ten bepaalden tijde in de populieren-laan zou kunnen wezen.

— » Oogenblikkelijk, mijnheer," antwoordde de koetsier.

En waarlijk de wagen geraakte langzamerhand in beweging, leide met de plegtigste deftigheid een honderdtal passen af, en hield dan stil. Het was te veel, tegenspartelen werd nutteloos. In eenen hoek van den wagen geworpen, gaf MUIS zich aan zijn lot over. Dra echter zag hij een kind, eene moeder, een glas met goudvisschen, eene hoedendoos en eene parasol zich achtereenvolgens als reisgenooten rondom hem scharen. Het kind was een aanvallig, een vriendelijk klein kind; het zag MUIS voor zijnen vader aan, en braaide om hem te zoenen.

» Schreeuw niet, lief (zeide de moeder, terwijl zij de levendigheid beteugelde van den kleinen schat, wiens kleine vette beentjes spartelden om zijn ongeduld te bewijzen); stil, lief, 't is uw vader niet."

» Goddank neen," dacht MUIS; en de eerste straal van genoegen, welken hij dien dag bespeurde, schitterde als een noorderlicht door de wolken zijner rampen.

De geregelde man vervloekte het kind, hetwelk, nu ook bemerkende dat MUIS zijn vader niet was, zijne opmerkzaamheid trekken wilde door de bedikte schoenen aan den pantalon van den ongelukkigen af te vegen, en hem met den parasol in de maag te stooten; zich voorts duizend andere aardigheden der kindsheid eigen veroorlovende; bewijzen van ongeduld en ongedwongenheid; aanvallige [illegible] waarmede de kleine de verveling der reis verdreef, tot zijne persoonlijke voldoening en ten koste zijner buren. De ligte pantalon was niet meer van dezelfde kleur; de zijden kousen waren grijsachtig geworden, het vest had drie knopen verloren; toen wierp de kleine het [illegible] in den schoot van den ambtenaar. Juist, was men aan de herberg gekomen; helaas reeds een half uur te laat. Het roode huis, den muur volgen, regts omslaan, de boerderij, de bulhond, eene laan nemen... al die aanduidingen worden met eene MUIS eigene naauwkeurigheid stipt gevolgd. Hij besteedde overigens aan de verkenning al de vaardigheid welke men verwachten mag van eenen man van zekere jaren, die zijn maal gaat halen en achterlijk is.

Ziedaar dan eindelijk dat *Mingashuize!* ziedaar de eenige kale populier, die zich voor de deur vertoont! Wees gegroet, schilderachtig verblijf, geel geverwd huis, groene deur, koperen schel, groene ramen, groen hek, en tuin die nimmer groen waart! Die tuin is niets anders dan een klein stukje bezande grond, ongeveer tien voet in het vierkant, met twee of drie geometrische figuren in het zand getrokken, een' boom zonder bladen, twintig of dertig tulpen en een onbepaald getal madeliefjes. Die landelijke sieraden hadden den heer BODDEN nog niet bevredigd. Aan elken kant der deur prijkte een dikke leeuw [illegible] op eenen steenen voet, [illegible] schulpen. Al hijgende trekt mijnheer MUIS aan de schel; een roode jongen in blaauw liverei, fluweelen broek en grijze kousen komt openen; MUIS bewondert [illegible] die de ex-kruidenier zich heeft veroorloofd. De lakkei, na den [illegible] heer MUIS aan een der krukken te hebben gehangen, die den doorgang met [illegible] versieren, leidt hem binnen in een kleine chocolaad-kleurige tuinkamer; het uitzigt was prachtig, het strekte zich uit over al de stallen, kippen-loopen en mesthoopen der belendende huizen.

Wie nooit de lusthuizen van onze renteniers van derden of vierden rang bezocht, kan zich bezwaarlijk een begrip vormen van de twaalf personen, die in de chokolaad-zijkamer van den heer BODDEN vereenigd waren. Dat kwellend uur, hetwelk den maaltijd voorafgaat, drukte hen zeer, en zij poogden zoo veel mogelijk den last des tijds te verligten. De deftigste dier standjes, een gewezen hof-uitdrager, stond op toen MUIS binnentrad; het was een man van zekere jaren, in zwarten rok, korte broek met gespen, een spottenden glimlach op de lippen; onder het voorwendsel van den *Almanak voor het schoone en goede* door te bladeren, veroorloofde hij zich, trek voor trek, rimpel voor rimpel, het bevallige gelaat, de kleederen en de houding van den heer MUIS op te nemen; inquisitorisch onderzoek dat den neef min of meer in verlegenheid bragt.

» DIRKSEN," riep BODDEN hem met doctorale deftigheid toe, » wat doen de ministers? nemen zij aan of niet?"

— » Vraag het aan mijnheer uwen neef," antwoordde op slimmen toon de oud-uitdrager, » Mijnheer behoort tot de regering (hij drukt op de woorden) en is beter in staat dan elk onzer om deze vraag te beantwoorden."

MUIS verzekerde, dat, alhoewel hij aan het ministerie geëmployeerd was, hij nogthans geene officiële mededeeling betrekkelijk de bedoelingen der ministers van Z. M. had. Dit antwoord werd blijkbaar met volslagen ongeloofelijkheid ontvangen; en daar niemand het waagde dienaangaande verdere [illegible] te maken, volgde er eene lange pause, gedurende welke [illegible] hoestte, zich den neus snuit, de vensters aanzag, met de franjes der gordijnen speelde, elkander wederzijds naar de gezondheid vroeg, en zich het oor krabde. Eindelijk verscheen mevrouw BODDEN.

Dit was eene groote verligting; men kon herhaaldelijk naar de dierbare gezondheid vragen. Daarop werd het eten aangekondigd. MUIS, die blijkbaar de koning van het feest was, begeleidde mevrouw BODDEN tot aan de deur der kamer, verder de beleefdheid te drijven, ware ondoenlijk geweest; de gang was smal, meer dan anderhalf persoon kon er niet door.

Niets vervelenders dan de gemaaktheid van den kleinen burger, die den grooten heer naäapt; daar vereenigen zich met de bezwaren van etikette en stijfheid die van slechten toon en slechten smaak. Menigmaal liet zich, midden onder de gastronomische pligtplegingen, de stem van den heer BODDEN hooren, wijd opdringende aan een zijner vrienden, en hem verzekerende dat hij verrukt was hem te zien, waarlijk verrukt; dan een klein tooneeltje, zeer levendig, hoewel *ter zijde*, tusschen mevrouw BODDEN en de bedienden, tooneel met een half dozijn afwisselingen, gedurende welke het gelaat der gastvrouw al de verandering van eenen barometer onderging, van storm tot aan bestendig weder.

Met het dessert verscheen de beste schotel, de kroon van het feest. Op een wenk des meesters verdwijnt de roode knecht, hij keert terug met den jongen ALEXANDER BODDEN, zes jaren oud, gekleed in een hemelsblaauw pak met zilveren knoopen en haren nagehaeg van dezelfde kleur. Na een of twee zoenen der moeder en eenige vermaningen des vaders, werd hij aan neef MUIS voorgesteld.

Gelukkige MUIS! Hij poogde een minzaam gelaat te zetten; het was eene der moeijelijkste daden zijns levens.

» Gij zijt wel zoet, mijn kleine?"

— » Ja."

» Hoe oud zijt gij?"

— » Woensdag word ik acht jaar oud; en gij, hoe oud zijt gij?"

— » ALEXANDER," viel hem de moeder in de reden, » hoe durft gij aan uwen neef vragen hoe oud hij is?

— » Ei, hij heeft mij wel gevraagd hoe oud ik was."

Men ziet elkander aan; MUIS [illegible] bij zich zelven hem nooit een cent van zijn erfenis te maken. Stilzwijgen, verlegenheid, gedurende eenige minuten; waarna een klein lagchend manneltje, met rosse bakkebaarden, die aan het einde der tafel zat, en gedurende den ganschen maaltijd gepoogd had eenen toehoorder te vinden voor eenige anecdoten betrekkelijk BILDERDIJK, waarmede hij voorzien was, op beschermenden toon uitriep:

— » ALEXANDER, wat is een werkwoord?"

» Een werkwoord is een woord dat beteekent *zijn, doen of lijden*; als: *ik ben, ik regeer, ik word geregeerd.* Geef me een appel, moe!"

— » Ik zal u een appel geven (antwoordde het manneltje met de rosse bakkebaarden, die de vriend des huizes was, of in andere woorden, die altijd genoodigd werd door mevrouw BODDEN, het mogt den heer BODDEN bevallen of niet) als gij mij zegt wat een bijwoord is."

» Bijwoord!" andwoordde de kleine jongen . . . » bijwoord! . . een bijwoord . . ."

Toen begon hij te huilen. De vader, min of meer verlegen over de nederlaag zijns zoons, achtte het voegzaam hem te hulp te komen.

» Mijnheeren," riep hij [illegible] zijn glazen te vullen, ik heb een toast in testellen."

Algemeene stilte.

» Er is hier iemand . .

— » Luistert," zeide het kleine mannetje met de rosse bakkebaarden.

» Stil, BRUINS!" schreeuwde BODDEN.

» Ik zeg mijnheeren [illegible] hier iemand is, wiens aanwezigheid . . . eene [illegible] voor het gezelschap, zijn onderhoud moet u buitengemeen hebben behaagd." Muis had den mond niet geopend, dan om te eten.

» Mijnheeren," vervolgde BODDEN, » ik-zelf ben maar een nederig persoon, en ik zou mij misschien moeten verontschuldigen, dat mijne bijzondere gevoelens van vriendschap en genegenheid jegens hem, van wien ik spreken wil, mij hier de gezondheid doen voorstellen van dien man . . . een man die . . zekerlijk . . , dat is te zeggen een man, wiens deugden hem dierbaar moeten maken aan allen, die . . . aan allen, wier . . kortom, gij begrijpt mij volkomen; en zij die het geluk niet hebben hem te kennen, dezen, voorwaar . . ."

MUIS loosde eenen diepen zucht. Hij bevroedde eindelijk dat er sprake van hem was of zou komen; en de beschroomdste, de vreesachtigste man der wereld, zag zich op den voorgrond geplaatst. BODDEN vervolgde met onverbiddelijke bespraaktheid:

» Voortreffelijk bloedverwant . . . bloedverwant, dien ik verrukt ben hier te zien, en die, ware hij er niet . . . ons zeker zou hebben beroofd van het genoegen hem in ons midden te zien . ."

Het begon verheven te worden, en het gansche gezelschap zat als een man met open mond.

» Mijnheeren," vervolgde de redenaar, » ik gevoel, dat ik reeds lang misbruik maak van uwe aandacht. Met alle [illegible] van . .

— » Toegenegenheid!" riep de vriend des huizes.

» Toegenegenheid, en van . . .

— » Hartelijkheid! » zeide de souffleur.

» En van alle mogelijke hartelijkheid . . . stel ik de gezondheid in van mijnheer MUIS."

— » Staande, mijne heeren!" riep het onvermoeide kleine mannetje met de rosse bakkebaarden; » dat alle eerbewijzen worden toegebragt aan den edelen neef van onzen gastheer! rigt u naar mij, als 't u gelieft."

En de tafel weergalmde van het drievoudige *hip*, gevolgd van *houra*, gelijk gebruikelijk is in die aangename vereenigingen. Aller oogen waren op den armen MUIS gevestigd, die misschien liever het vuur van eene schutters-sectie zou hebben afgewacht, en die zijn glas Medoc ingietende met eene snelheid, welke hem zou kunnen doen stikken, niet slaagde zijne verwarring en verlegenheid te verbergen. Hij wachtte zoo lang als de welvoegelijkheid het maar eenigzins toeliet, en stond toen op om te antwoorden. Helaas, wij betreuren (gelijk de couranten gewoonlijk zeggen in de verslagen, welke zij van eere-maaltijden geven) dat wij het geheel, noch zelfs den zakelijken inhoud der redevoering van het edele lid niet kunnen mededeelen.

Men onderscheidde min of meer de woorden *hoogachting*, *verwantschap*, *eer*, *groot geluk*, ontglipt aan de bleekste lippen en het gewrongenste gelaat. Iedereen was overtuigd, dat de redevoering voortreffelijk was; zoodra hij gevolgelijk hijgende zich nederzette, gaf men teekenen van den innigsten bijval. BRUINS, die sinds lang op een geschikt oogenblik loerde, stond op.

» BODDEN, veroorlooft gij mij eene conditie in te stellen?"

— » Zekerlijk," antwoordde BODDEN. » Fiksche kop!" riep hij daarop MUIS toe, » Gij zult met hem te vreden zijn. Hij spreekt verwonderlijk over allerlei onderwerpen."

MUIS boog zwijgend . . . En de heer BRUINS hield de prachtige aanspraak, die wij woordelijk zullen mededeedeelen.

» Bij menige gelegenheid, in verscheidene omstandigheden (hij hoest) en in verschillende gezelschappen, had ik gelegenheid eenen toast in te stellen aan degenen, door welke, vooralstoen, ik de eer had omringd te zijn; somtijds heb ik, ik wil het openhartig bekennen (want waarom zou ik het ontveinzen?) heb ik ondervonden hoe netelig de taak was, die ik op mij nam; ik voelde de ontoereikendheid om er mij met eere van te kwijten. Waren nu zoodanig, bij andere gelegenheden, mijne gewaarwordingen, hoedanig moeten dezelve dan heden niet zijn, mijne heeren, (hij hoest) in de buitengewone omstandigheden in welke ik mij bevinde? (diepe indruk, algemeen geknik!) Mijne gevoelens te beschrijven, zou onmogelijk zijn; maar ik zou er u geen juister denkbeeld van kunnen geven, mijne heeren, dan door u eene anecdote te herinneren, die mij juist invalt. Zij betreft [illegible] beroemd man, HILDERDIJK . . ."

Wie weet wat er weder op 's mans rekening zou wezen gezet, [illegible] de roode knecht niet binnen was gekomen.

— » Heeren en dames," riep hij, » het is van avond zeer slecht weder, de wagen van negenen zal zoo voorbijkomen; indien er nog iemand naar den Haag wil . . .

MUIS staat ijlings op, loopt naar de deur, in weerwil van alle uitroepingen en verzoeken. Hij wil mede; maar de parapluie van bruine zijde is niet te vinden. De conducteur wil volstrekt niet wachten, en zegt MUIS, dat hij langzaam voortrijden zal, ten einde deze hem nog inhalen kunne; ramp op ramp! MUIS herinnert zich niet, dat hij de bruinezijden parapluie in de moor, waarmede hij gekomen was, heeft gelaten. Zeer slecht ter been loopt hij te vergeefs den wagen na, nog even hoorde hij in de verte het hoorntje.

Het was nagenoeg elf ure toen de heer WILHELMUS MUIS, vermoeid en druipnat, voor zijne woning aan de Prinsengracht stond. Bibberende van koude en regen, schelde hij aan; zijn humeur was slecht als het weder. Den volgenden morgen maakte hij zijn testament. Geen letter gewaagde er van den heer JAN BODDEN, noch van mevrouw MINA BODDEN, noch van den heer ALEXANDER WILHELMUS BODDEN.

B. O. Z.

Het pruilen.

Laß dich nicht der Satan blenden,
Du verwegnes Menschenkind!
Weißt ja wohl wie aller Enden
Dieser Welt die Weiber sind?
Heute freundlich, lieb und hold,
Rein wie Wasser, treu wie Gold,
Göttlich heut und ohne Mängel,
Morgen unsre Satans-engel!

In het groote tuighuis der vrouwelijke wapenen, van de ligte lansen, degens en dolken der woorden en verwijten, tot het zware [illegible] Zij tranen-pondens en [illegible], is geen wapen zoo onheilbrengend als dat soort van geschut, hetwelk men in vroegere oorlogen *kamergeschut* noemde, en hetwelk in het duel der liefde of des huwelijks *pruilen* genaamd wordt.

Weenen en met de nette voetjes scharrelen is slechts het lang en kort geweer der vrouwen. Schreijen, kijven, zich in de haren grijpen, dit is het kleine belegerings-geschut. Migraines, onmagten, zenuw-toevallen, dat zijn de muurbrekers, raketten en kartouwen; maar *pruilen*, pruilen, dit is het uithongeren van den vijand!

Men heeft regenschermen, lichtschermen, vuurschermen, zonneschermen, hagelafleiders, bliksemafleiders, brandwaarborg-maatschappijen; maar men heeft geen pruilscherm, geen pruilafleider, geene pruilwaarborg-maatschappij.

Eene pruilende vrouw is de immerdurende drop, welke eindelijk den hardsten geduldsteen uitholt.

Iedere vrouw spreekt op hare wijze, iedere vrouw knort op hare wijze, iedere vrouw vleit op hare wijze; maar alle vrouwen pruilen op dezelfde wijze. Het pruilen is hare eenige algemeene taal, van de [illegible] tot de Parisiennes, van den troon tot de hut.

Als eene vrouw, [illegible] pruilt, dan pruilt zij slechts op den *man*, den *minnaar*. Maar als eene vrouw, [illegible] niet alleen tegen den bepruilden man of minnaar, maar dit pruilen strekt zich uit tot alle leven- en gevoellooze voorwerpen die hem aangaan. Zij pruilen tegen zijnen hond, tegen zijn rijpaard, tegen zijne pijp, tegen zijn schrijftuig, tegen zijne japon, tegen zijn' lievelingsschotel, tegen zijne pantoffels; als hij een schilder is, tegen zijne schilderijen; een dichter, tegen zijne verzen.

Zij pruilen niet slechts tegen hem; zij pruilen tegen [illegible] grootvader, tegen den leermeester zijner jeugd, tegen zijne [illegible] tegen zijnen barbier. De noodlottige invloed diens pruilens strekt zich [illegible] mans zenith, zijne slaapmuts, tot zijnen nadir, zijne sokken, uit.

Als de vrouw in den regel ten negen uur het hoofd uit de veren, en ten twaalf ure de veeren [illegible] ligt, zoo staat zij in de groote pruildagen, even als in de groote [illegible], ten zeven uur op, om toch tegen regt vroegtijdig te pruilen.

Wanneer eene vrouw in de kraam komt, dan draagt [illegible] het gansche vrouwelijke huisgezin het hoofd een span hooger; ook wanneer de vrouw onweert, dat is als zij luid kijft, dan weerlicht de kamenier, en de keukenmeid koelt zich als een verwijderde horizon af; maar als de vrouw pruilt, dan blaast en mompelt het kamermeisje alles door den neus en tusschen de tanden, en de keukenmeid spreekt en antwoordt slechts met eerste letters en verkortingen. Ja, zelfs de mops schijnt in magnetisch pruilrapport met de vrouw te staan, en bromt half onverstaanbaar als [illegible]

Tot spreken hebben de vrouwen toch slechts *zes* spraaktuigen: keel, verhemelte, tong, tanden, lippen en vingertoppen; maar tot pruilen hebben zij honderd spraaktuigen. Zij pruilen met de punt van den neus, door die te laten hangen; met den elleboog, door hem op de tafel te planten; met de voeten, door die in oude schoenen te steken, met de haren, door ze niet glad te kammen, en met tallooze andere aanduidingen van drift en wanorde aan en in alle dingen.

Knorren en schreijen moet een einde nemen, de sterkste long wordt moede, en de onrustigste mond raakt uitgeput; maar tot pruilen behoeft men mond noch tong, pruilen kan men altijd!

In den hevigsten strijd, in het woedendste krakeel, als de man plotseling niest, dan zegt de vrouw toch onwillekeurig: *wel bekome 't u!* doch terwijl de vrouw pruilt, mag de man niezen [illegible] vrouw pruilt door en zegt nooit: *wel bekome 't u!*

Eene vrouw, die met haren man kijft, ook al raast en tiert zij nog zoo heftig, gaat intusschen nog eens naar de keuken en ziet toe dat de rib met aardappels, die hij zoo graag eet, niet aanbraden, en deze *lucida intervalla* koelen de atmosfeer af. Maar eene vrouw die pruilt vergeet de innigste banden der natuur, welke haar aan de keuken binden, zij verwaarloost geregten, die zij met kommer ter wereld bragt, en waar de vrouw pruilt, daar rookt de soep; daar brandt de groente aan, daar mist het gebraad alle teederheid en gevoel.

[illegible] ooren [illegible] of zich voor haar de ooren stoppen.

Eene vrouw die kijft kan men, zoo al niet *overtuigen* dan toch *overkijven*; maar wie zou eene pruilende vrouw overpruilen?

Als eene vrouw schreit en kijft, dan vinden wij troost daarin, dat zulke buijen de lucht zuiveren, en dat de buren, die het geraas hooren, medelijden met ons hebben; maar als eene vrouw pruilt, dan zegenen de buren de lieve, stille, [illegible] vrouw, terwijl haar man, gedurende die volslagen windstilte, als een schip midden in zee op eene zandplaat vast zit.

S.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.